

Тема: Фонетика һәм орфоэпияне кабатлау.

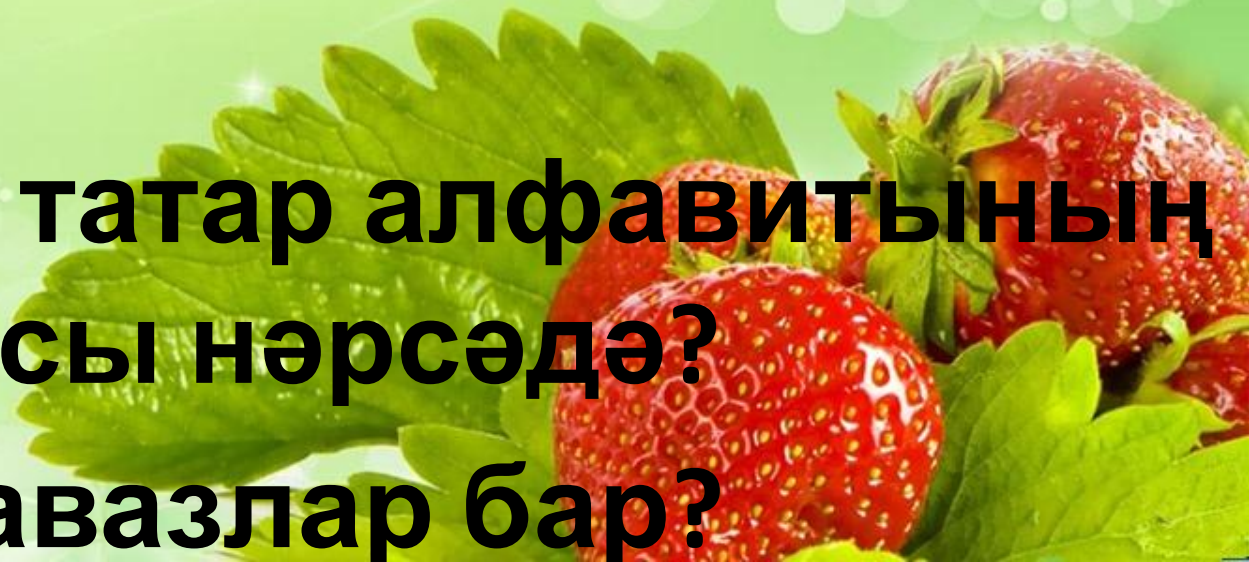
Сыйныф: 5

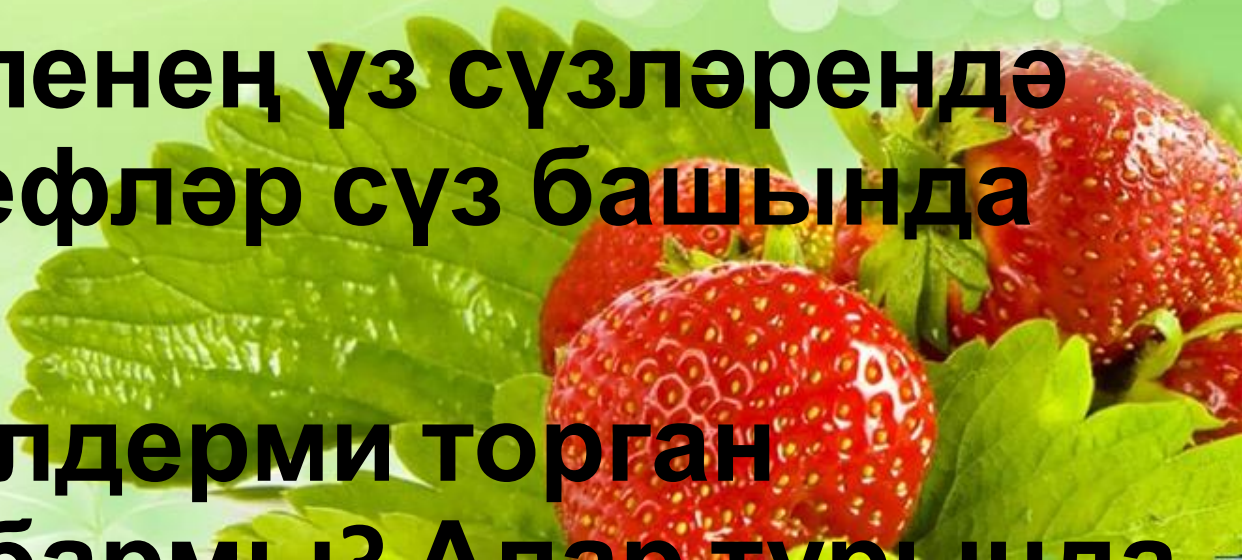
- **Максат:**
- **1. Фонетика, орфоэпия буенча үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау.**
- **2. Укучыларның белемнәрен тикшерү, мөстәкыйль эшләү күнекмәсен тикшерү.**
- **3. Туган телне өйрәнүгә кызыксыну тәрбияләүне давам итү, табигатькә мәхәббәт уяту.**
- **Җиһазлау: 5 нче сыйныф өчен татар теле дәреслегә; компьютер, интерактив такта, карточкалар, тестлар, видеопроектор**
- **Дәрес тибы: белемнәрне гомумиләштерү һәм системалаштыру.**
- **Методлар:**
- **Әңгәмә, дәреслектән файдаланып төрле биремнәр үтәү, диктант яздыру, карточкалар белән эшләү, тест сорауларына җаваплар бирү, һ.б.**

1 тукталыш: “Хәтер тукталышы”

- 1. Нәрсә ул фонетика?**
 - 2. Авазлар хәрефләрдән нәрсә белән аерылалар?**
 - 3. Татар телендә ничә хәреф бар?**
 - 4. Рус һәм татар алфавитының төп аермасы нәрсәдә?**
 - 5. Нинди авазлар бар?**
-

- 6. Сузык авазларны санап чык һәм алар ничә төркемгә аерыла?
- 7. Тартык авазларын сана һәм төркемчәләрен әйт.
- 8. Ике аваз белдерүче хәрефләрне сана, мисаллар китер.
- 9. Татар теленең үз сүзләрендә нинди хәрефләр сүз башында килми?
- 10. Аваз белдерми торган хәрефләр бармы? Алар турында

2 тукталыш: “Табигать кочагында”

Диктант

Тизәйткечләр

- Карамалының кара
малаена

чана карамаларга биргән
идем,

карамалады микән шул
кара малай,

карамаламады микән ул
кара малай.

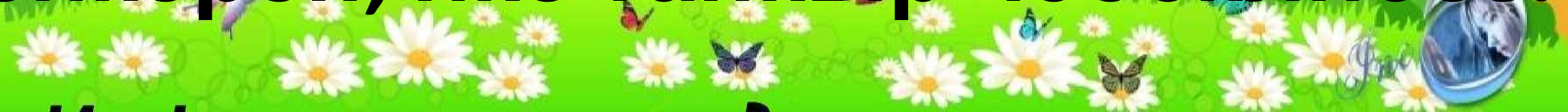

3 тукталыш: “Югалган хәрефләр патшалыгы”

- Жәй к...н...рнең иртә...ге саф ... авасын татый б...легез, с... еклеләрем. И...кы кая да качмас, та... белән т...рып, бакчага ч...гыгыз, су бу...ларына барыгыз, к...яш ч...гуын к...тлагыз, к...шлар сайра...ын ты...лагыз, ү...кәләрегезгә та... ..авасын алыгыз. Менә шунда, с.....клеләрем, яшә...нең никадәр татлы, никадәр к...ммәтле икәнлеген б...лерсез

Физкультминутка

Без ял итәбез һәм сузык,
тартык аваз хәрефләрен искә
төшерәбез. Бер авазга гына
билге булып йөргән хәрефкә
беткән сүз әйтелсә, бер тапкыр
сикерәбез һәм куллар белән бер
тапкыр чәбәклибез; ике авазга
билге булып йөргән хәрефкә
беткән сүз әйтелсә, ике тапкыр
сикереп, ике тапкыр чәбәклибез.

4 тукталыш: “Ижек калыплары” уены.

- ТС-ТС
- ТСТТ
- ТСТ-ТС
- ТСТ-ТС-ТС

5 тукталыш “Сайлап ал.”

**Китаптан 27 күнегүне
табабыз.**

**Бер баганага ирен- ирен [w],
икенчесенә ирен- теш [в]
кергән сүзләрне язып алырга.**

6 тукталыш: Фонетик анализ ясау.

- Авазларны нинди төрлөргә бүлдегез?
- Аларны нәрсәгә карап аерабыз?
- Ни өчен тартыклар дип атала?
- Ни өчен сузыклар дип атала?
- Ничә сузык аваз бар?
- Ниндилөргә бүлдегез?
- Кайсылары калын, кайсылары
нечкә?
- Калын сузыкларны икенче төрле
ничек атадык? Нечкә сузыкларны

- О, ы, э(е)
Ә бу өч аваз ни өчен аерып куелган?
- Ә татар телендә шул ук авазлар ничек әйтелә? Нәрсә белән аерылалар? Әйтеп карагыз әле.
- Татар телендә сузыкларны рәтләргә бүлү турында нинди закончалыкны белдегез?
- Нәрсә соң ул рәт гармониясе?
- Алгы рәт сузыклары кергән берничә сүз әйтеп карыйк әле.

Мондый рәт гармониясе булмаган сүzlәр бармы соң? Мисаллар китерегез.

- Нинди сузыклар була?

**Фонетик анализ ясау.
Карточка белән эш.
Яңгыр, ябылу,
санау, жәя, жиләк,
кәгазь, карта, яз**

7 тукталыш “Уйнап ал”.

Ребуслар

**6 Н---, т 10---, 5 бармак---,
5ек--- , 100ү---, 5мәт---,
КЗ----, б 6 рган---**

8 нче тукталыш: “Алфавит патшалыгы”

**Алфавитны берегез
башлап җибәрә, икенчегез
дәвам итә.**

**9 тукталыш: “Сораулы-
табышмаклы башваткыч”**

• Балда бар, шарда юк

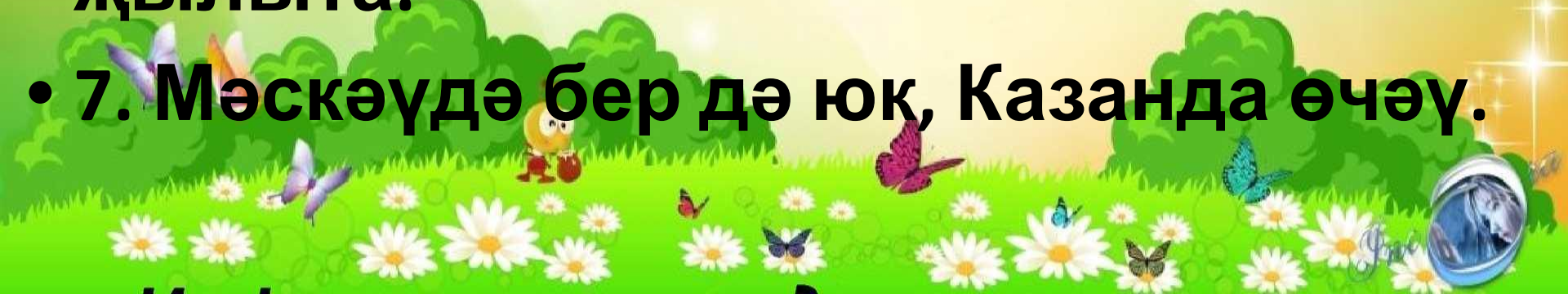
Алмада бар, ханда юк.

• 2. Кое төбендә нәрсә бар?

**• 3. Бер нәрсә тегә белми,
Энәләр тагып йөри.**

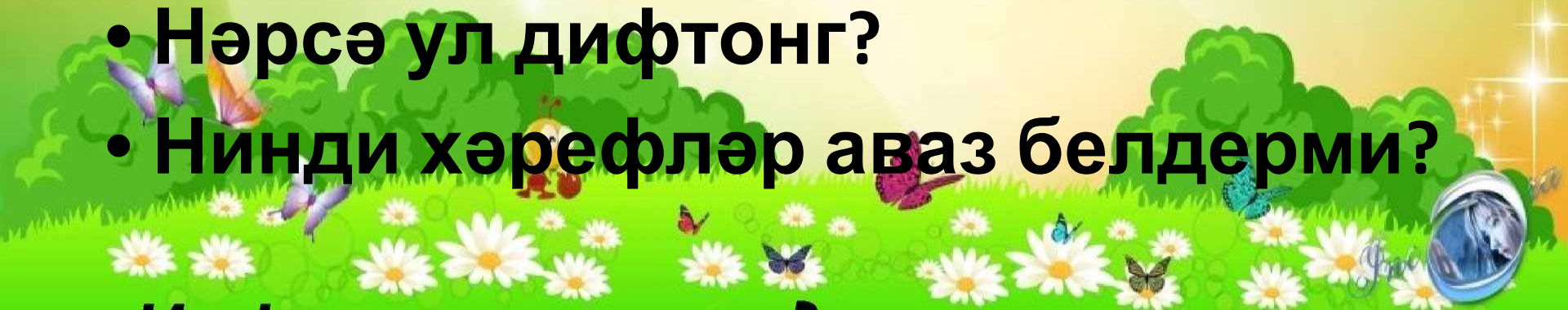

- 4.Аккош кебек ак кына,
Йомшак кына, пакъ кына,
Көн дә сыйпый битемнән
Элеп куям читеннән.
- 5. Тәрәзәдән түгел, ө нәрсәдән
йөриләр?
- 6.Лампа түгел – яктырта, мич түгел –
жылыта.
- 7. Мәскәүдә бер дә юк, Казанда өчәү.

Рефлексия.

- Фонетика бүлегендә нәрсәләр өйрәндөк?
- Сөйләм органнарын әйтегез.
- Авазлар ничә төргә бүленә?
- Сингармонизм күренеше нәрсә аңлата?
- Нәрсә ул дифтонг?
- Нинди хәрефләр аваз белдерми?

- **Мин бүген белдем...**
- **Мин аңладым...**
- **Мин өйрәндем...**
- **Мин истә
калдырдым...**

Өй эше.

**“Без һаман шулай: кыш көнөндә
жәйне, жәй көнөндә кышны
сагынабыз” дигән темага хикәя
язырга.**

